

ПРОФЕСОР МАГДАЛЕНА КОСТОВА-ПАНАЙОТОВА НА 60 ГОДИНИ

Димитър Веселинов

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Abstract. This article presents the academic and administrative career of Prof. Dr. Magdalena Kostova-Panayotova. The specific stages related to her professional development as a philologist and linguodidactologist are indicated. The main contributions of her publications in the field of literary history, theory and criticism, in the field of linguocultural and linguodidactic research are analyzed.

Keywords: linguodidactology; philology; literary theory; literary criticism

През 2026 година проф. д.н. Магдалена Костова-Панайотова навършва 60 години. Тя е учен с богат академичен, преподавателски и административен опит. Лонгитудиналният преглед на творческия ѝ път позволява да се скицира профил на специалист с внушителен научен актив, отличаващ се с респектираща компетентност както в посока на избора на филологически, лингвокултурни и лингводидактологични изследователски теми, така и в литературната история, теория и критика с вече утвърдено публично битие.

Проф. Магдалена Костова-Панайотова завършва специалност „Българска филология“ през 1991 г. в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ като магистър по филология с придобита учителска правоспособност и специалист по българска литература. Придобива първи клас квалификация на педагогическа правоспособност в Департамента за информация и усъвършенстване на учителите (София) през 1998 г. като филолог експерт в областта методика на обучението. През 1997 г. под научното ръководство на доц. д-р

Ирина Захариева защитава докторат на тема „Художественият свят на Георгиев Иванова: поезия и проза“ и става доктор по филология (ВАК, 375 с.). През 2021 г. е избрана за доктор на науките в професионално направление 2.1. Филология с дисертационен труд на тема „По шевовете на литературата (между Изтока и Запада – граници и идентичности)“ (Югозападен университет „Неофит Рилски“, 359 с.). През 2024 г. защитава успешно изследването „Съвременни лингводидактологични аспекти на продължаващата подготовка на учителите по български език и литература“ и е избрана за доктор на науките в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по литература) (Софийски университет „Св. Климент Охридски“, 391 с.).

Преподавателската си кариера започва като учител по български език и литература в 142. СУ „Веселин Ханчев“ (София). Впоследствие води лекционни курсове по българска и руска литература към Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ до 2000 г., както и лекционни курсове към Катедрата по руска литература и Катедрата по теория на литературата в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ до 2005 г. През 2006 г. е избрана за редовен доцент в професионално направление 2.1. Филология в Югозападния университет „Неофит Рилски“ с хабилитационен труд на тема „В полето на авангарда. Руската поезия 50-те – 90-те години на XX век“ (София, Издателска къща „Сема-РШ“). През 2010 г. издава монографията си „Руският поетически авангард през XX век: теория и практика – България (Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2010, 391 с.), въз основа на която е избрана за професор в Югозападния университет „Неофит Рилски“. Автор е и на монографиите *Между играта и откровението (Прозата на Георгиев Иванова)*. София: Светра, 1995; *Животът, който ми се присъвни* София: Херон Прес, 2000, 206 с., Българската литературна класика. София: Сема – РШ, 2003 (второ доп. изд., 2004), 200 с., *Дэ_конструкция на канона*. София: Сема – РШ, 2003, 128 с., *Руският XX век чете: класиката, без която не можем*. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2008, 125 с.; *Близи непознати. Другият език или за езиците на Другостта*. Благоевград. УИ „Неофит Рилски“, 2013.; *По шевовете на литературата (Между Изтока и Запада – граници и идентичности)*. УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2021.

От началото на 2024 г. работи . в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ като професор по 2.1. Филология и доктор на науките в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по към Катедрата по методика на чуждозиковото обучение.

В административен план проф. д.н. Магдалена Костова-Панайотова работи като заместник-декан по научноизследователската дейност (2006 – 2015) и като декан (2015 – 2023) на Филологическия факултет в Югозападния университет „Неофит Рилски“. През септември 2025 г. е избрана за ръководител на

Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение към Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет. Като заместник декан и декан е работила по създаване на акредитирани докторантски програми, всички акредитационни документи, документи за следакредитационен контрол, за оценка на качеството за всички специалности. Била е и експерт към МОН по различни програми, член и председател на експертни групи към НАОА. Участник, експерт и ръководител в над 20 проекта към МОН. Оценител на образователни проекти към МОН по двустранно сътрудничество: 2012 – 2016 – Швейцария, Австрия – оценител към Фонд „Научни изследвания“ на над 50 проекта – секции „Млади учени“, „Научна периодика“ „Фундаментални научни и научноприложни изследвания и конкурс „Идеи“. 2008 – 2017 – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съставител и рецензент на учебни помагала.

От 1997 година нататък Магдалена Костова-Панайотова превежда и редактира 15 книги за издателство „ПАН“ , сред които „Старогръцки легенди и митове“ на Н. Кун – превод и подготовка на речник, планове за ученика и уводна статия, 2000, 2005, 2007 г. „Приказки на Андерсен“, 2000, 2007, „Бен Хур“, 2001, редакция на превода на „Дон Кихот“, на „Странстващият магьосник“ от Кр. Сташев, Статия и учебно-помощни материали към изданието „Й. Йовков. Разкази“, 2002, 2008, превод на приказки, включени в 10 други книги на същото издателство. Автор е на научни преводи.

Била е ръководител на Летен семинар по български език, литература и култура към Югозападния университет с подкрепата на МОН за сънародници по 107. постановление на МС от 2017 до 2024 г., член на Комисията по лекторатите от 2012 до 2024 г., оценител на проекти за учебници по български език за 8. клас и за 12. клас (май – юни 2002, 2008), съставител на учебни програми по български език и литература. Автор е на публикации в сп. „Български език и литература“ и „Ученически свят“ в периода 2006 – 2012. Рецензент е на редица учебници и научни проекти. Участва в разработване на тестове и задачи за МОН. Избрана е за експерт оценител в национални журита на ученически, студентски и докторантски четения. Участва също така като експерт в групи към МОН, към НАОА, Фонд „Научни изследвания“. Съставител и рецензент е на учебни помагала.

Редактор на рубриците „Култура“, „Общество“, „Личности“ на в-к „Неделник“, Ню Йорк, в периода 2000 – 2007. Автор на рецензии, отзиви и др. материали в периодичния печат – „Литературен вестник“, „Култура“, в-к „Неделник“, сп. „Език и литература“, „Български език и литература“ и др. Експерт в редица акредитационни комисии към НАОА. Извършва експертна дейност към Международната академия за висше образование, Лондон.

Носител е на наградата на Националното радио за книгата стихотворения „Тропизми“ (1997), на награда за литературна критика от конкурса „Южна

пролет“ (2000). Председател на Федерацията по научен анализ, България, към Международната академия за висше образование и наука (IASHE, London).

Член на журито на Хеликон за наградата роман на годината (2022 – 2023 и 2025 и 2026). Член на журито за наградата „Христо Г. Данов“ (2021 – 2023).

Освен проектите към ФНИ в подкрепа за научна периодика за научното списание „Езиков свят“ (Scopus), на което Магдалена Панайотова е главен редактор от 2005 до 2024 г., други международни и национални проекти в последните три години, по които работи, са: „Иновативно образование в хуманитарни и социални науки чрез цифрова трансформация и модернизация на учебните програми във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Югозападния университет „Неофит Рилски“ (координатор 2021 – 2023); „Модерн-А: Модернизация в партньорство чрез дигитализация на Академичната екосистема, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове (член на Надзорния съвет 2021 – 2023); Национална научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (член на Изпълнителния съвет на Консорциума 2022 – 2023); КлаДа Д01-167 от 28.07.2022 – Е-инфраструктура за технологии и ресурси за българско езиково и културно наследство – МОН (2022 – 2023), Teachers 4.0 Digital на Европейската комисия и др.

Тя е член на Управителния съвет на ПЕН Интернешънъл клуб, България, член на Съюза на българските учени, както и член на редакционния съвет на сп. „Чуждоезиково обучение“, на сп. Open Journal Studies и сп. American International Journal of Humanities and Social Science, гл. редактор на сп. Linguarum Universe (2024 –).

Проф. Магдалена Панайотова е автор на 13 научни книги и над 150 статии в специализирания периодичен печат. Автор и съавтор на 4 учебни помагала и три енциклопедии – „От А до Я“ на издателство „Труд“, Тритомна енциклопедия на същото издателство и „Герои на световната литература“ на Академично издателство „Марин Дринов“.

Всичко това дотук чертае облика ѝ на учен със сериозна експертна, публикационна и проектна дейност. Дисертационният ѝ труд „Съвременни лингводидактологични аспекти на продължаващата подготовка на учителите по БЕЛ“ е насочен към гимназиалната степен на обучение по БЕЛ и се основава на една сложна взаимовръзка между методически решения за изучаване на художествения текст със свободната инициатива на интерпретацията, които трябва да бъдат осъществени така, че диалогът между учител и ученици да бъде равноправен. Моделът става форма за интелектуално напрежение, която да породи индивидуалната радост на ученика, че може да отиде отвъд нея. Освен богатството на интерпретаторските и методическите подходи автор-

ката не пропуска етичното, впрочем то е присъщо за мисленето ѝ, затова е естествено да работи повече за диалога в преподаването и за формиране у ученика на уважение към класиката. За нея да се твори обучение, означава да се съхранява достойнството на учениците, а това ще се случва, ако се пази и достойнството на учителя. И в предходните си изследвания тя предлага концепции, които са породени от промените в образователната сфера, и те са, така да се каже, бърза, но адекватна рефлексия. Тя не остава само в областта на чистото теоретично съзерцание, но предлага учебни помагала, които са в помощ на учителите при изучаването на творбите. Необичайното в нейните разработки е, че тя е много добър литературовед и дава живот на детайлите, когато предлага проблемния тип обучение при изучаване на художествените текстове. Удивителна е нейната научна и методическа разходка в класическата и съвременната българска литература.

Утвърждавайки важната задача да се изградят у учениците „мотивация и способност за саморефлексия“, тя убедено заявява: „Няма съмнение, че в последните десетилетия методическите акценти на литературното образование утвърждават идеята за игровото, свободно, вариативно обучение, което акцентира върху диалогичния модел и потенциала за модернизиране на образователното битие на литературата“. И това е отговорът на проф. М. Панайотова на променящата се „култура на четене“, на ролята на мрежата и на виртуалните игри, на трансформациите в ролята на учителя, на преобразеното тълкуване на литературата.

PROFESSOR MAGDALENA KOSTOVA-PANAYOTOVA, 60 YEARS OLD

✉ **Prof. Dimitar Vesselinov, DSc.**

ORCID iD: 0000-0002-3771-2031

WoS Researcher ID:T-4576-2019

Department of Methodology of Foreign Language Teaching

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

E-mail: dvdimitrov@uni-sofia.bg

d.vesselinov@azbuki.bg